

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.378.2025
Warszawa, 09 października 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź na interpelację nr 12294 Pani Posłanki Marty Stożek w sprawie *alarmujących informacji dotyczących przyszłości Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy.*

Ad 1

Minister Sprawiedliwości planuje z dniem 31 marca 2026 r. likwidację Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy.

Minister Sprawiedliwości jest organem prowadzącym zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich i w takim zakresie analizuje potrzeby i podejmuje decyzje. Kwestie związane z przyszłością placówek oraz oceną potrzeby ich funkcjonowania, w kontekście zabezpieczenia odpowiedniej liczby miejsc w tego rodzaju placówkach, pozostają w wyłącznej decyzji Ministra, nierozdzielnie wynikającej z liczby orzekanych przez sądy środków wychowawczych, poprawczych i tymczasowych.

Decyzja o zniesieniu Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy podyktowana jest koniecznością racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi. W związku z widoczną od kilku lat tendencją spadkową wykorzystania miejsc w zakładach

poprawczych i schroniskach dla nieletnich, wynikającej wprost z coraz mniejszej liczby spraw poprawczych rozpoznawanych przez sądy rodzinne oraz rzadziej wydawanych postanowień o zastosowaniu środka tymczasowego, jakim jest umieszczenie nieletniego w schronisku dla nieletnich, a także w oparciu o zgromadzoną w trakcie sprawowanego nadzoru nad zakładami dla nieletnich wiedzę, przy uwzględnieniu wysokości kosztów ponoszonych na utrzymanie jednego wychowanka w placówce, podjęto decyzję o reorganizacji sieci zakładów dla nieletnich poprzez zmniejszenie liczby działających placówek.

W 2024 r. średnie wykorzystanie miejsc w zakładach poprawczych wynosiło jedynie 36%, a w schroniskach dla nieletnich – 34%.

Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy od 24 marca 2022 r., nie prowadzi regulaminowej działalności resocjalizacyjnej, pełniąc ważną i potrzebną funkcję tymczasowego miejsca zakwaterowania obywateli Ukrainy, w tym dzieci i osób starszych, w porozumieniu z Gminą - Miastem Świdnica.

W tym czasie do placówki nie byli kierowani nieletni, co było wynikiem zawieszenia działalności regulaminowej zakładu i schroniska.

W okresie poprzedzającym zawieszenie działalności regulaminowej placówki, średni stan ewidencyjny wychowanków Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy wynosił:

- 2020 r.- 13,62;
- 2021 r. - 11,63;
- 2022 (do dnia 24 marca) 3,4 nieletnich, przy limicie 96 miejsc.

Koszty utrzymania placówki w Świdnicy na przestrzeni ostatnich 3 lat znacząco rosły. Ogólny koszt funkcjonowania zakładu i schroniska obejmuje wszystkie wydatki związane z utrzymaniem infrastruktury placówki, mediami oraz zatrudnieniem pracowników, co stanowi 75-80% wszystkich wydatków. Kadra pedagogiczna zapewnia realizację zadań

wychowawczych i edukacyjnych na poziomie organizacyjnym dwóch grup wychowawczych w internacie oraz trzech oddziałów szkolnych, mimo że od marca 2022 r., zakład i schronisko pełni jedynie funkcję zakwaterowania obywateli Ukrainy.

Całkowity koszt funkcjonowania placówki w Świdnicy w 2024 r. przekroczył 10 mln zł. Budżet na rok 2025 przekracza 10,5 mln zł.

Ad 2

Nieruchomości po znoszonym Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Świdnicy w związku z wygaśnięciem trwałego zarządu, zostaną przekazane do właściwego zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1145 ze zm.).

Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, likwidacja jednostki organizacyjnej sprawującej trwałą zarząd nieruchomości powoduje jego wygaśnięcie. W przypadku likwidacji jednostki organizacyjnej, zgodnie z art. 57 ust. 5 ww. ustawy, organ nadzorujący likwidowaną jednostkę przekazuje (nieruchomości) protokolarnie do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa.

Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych likwidując jednostkę budżetową (zakład poprawczy i schronisko dla nieletnich) organ tj. Minister Sprawiedliwości - określa przeznaczenie mienia znajdującego się w zarządzie tej jednostki, a decyzja o przeznaczeniu tego mienia jest podejmowana w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw aktywów państwowych.

Minister Sprawiedliwości nie podjął decyzji o przekazaniu nieruchomości innym podmiotom.

Z Prezydentem Miasta Świdnica prowadzono rozmowy z dwóch powodów. Po pierwsze w związku z faktem, że Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy od 24 marca 2022 r., został używany jednostce samorządu terytorialnego jako tymczasowe miejsce zakwaterowania obywateli Ukrainy. W tym zakresie zostało podpisane stosowne

porozumienie pomiędzy dyrektorem Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, a Gminą Miastem Świdnica.

W drodze uzgodnień, ustalono termin końcowy pobytu obywateli Ukrainy w placówce tj. nie później niż do końca I semestru roku szkolonego 2025/2026.

Po drugie, zwróciłam się do Prezydenta Miasta Świdnica o priorytetowe traktowanie pracowników likwidowanej placówki na rynku zatrudnienia, w szczególności pracowników pedagogicznych ubiegających się o zatrudnienie w szkołach i placówkach oświatowych na terenie miasta Świdnica.

Możliwości ministerstwa są ograniczone w zagwarantowaniu zatrudnienia pracownikom likwidowanej placówki na terenie miasta Świdnicy i w najbliższej okolicy, ponieważ zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej, jest zadaniem oświatowym jednostki samorządu terytorialnego tj. gminy, powiatu oraz samorządu województwa.

Jednakże zadeklarowałam pracownikom możliwość zatrudnienia w innej placówce resocjalizacyjnej prowadzonej przez Ministra Sprawiedliwości.

Ad 3

Spotkałam się kilkakrotnie z przedstawicielami pracowników placówki oraz związkami zawodowymi i informowałam o podjętych oraz planowanych działaniach w zakresie reorganizacji sieci zakładów dla nieletnich.

Pracownicy zakładu i schroniska w Świdnicy podejmują samodzielnie decyzję w sprawie wyboru miejsca zatrudnienia po likwidacji placówki. Do dziś, żaden z pracowników nie zgłosił do ministerstwa chęci zatrudnienia się w innej placówce prowadzonej przez Ministra Sprawiedliwości.

Z informacji uzyskanej w Urzędzie Miasta Świdnica – wnioski pracowników nie wpłynęły również do urzędu.

11 września 2025 r. w ministerstwie odbyło się spotkanie, w którym uczestniczył również Starosta Powiatu Świdnickiego, na którym przedstawiono pracowników likwidowanego zakładu i schroniska, jako osoby posiadające pełne kwalifikacje i doświadczenie w pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie, które stanowiłyby wartościowe kadry do pracy w innych placówkach prowadzonych przez Starostę, w tym ewentualnie w nowopowstałym młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Decyzja w tej sprawie, pozostaje w gestii Starosty Świdnickiego.

Ad 4

Kwestia dalszego zakwaterowania uchodźców z Ukrainy przebywających w placówce w Świdnicy zostanie rozwiązana zgodnie z obowiązującymi przepisami we współpracy z właściwymi organami, w tym z wojewodą.

Ministerstwo gwarantuje, że placówka będzie funkcjonować w obecnym kształcie do końca pierwszego semestru roku szkolnego 2025/2026.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, uznawanie legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy (co obejmuje także dostęp do świadczeń zdrowotnych, świadczeń na rzecz rodzin i świadczeń socjalnych oraz możliwość pobytu w obiektach zbiorowego zakwaterowania osób), obowiązuje do 4 marca 2026 r.

Minister Sprawiedliwości wystąpił do Wojewody Dolnośląskiego w sprawie rozważenia możliwości zorganizowania innego miejsca zamieszkania dla uchodźców z Ukrainy oraz zapewnienia im odpowiedniego wsparcia zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Ministerstwo pozostaje w stałym kontakcie z Urzędem Miasta Świdnica, który poinformował, że w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim, koordynującym obszar

uchodźców, trwają analizy, gdzie można umieścić uchodźców z likwidowanej placówki, w pierwszej kolejności osób w wieku emerytalnym i dzieci w pieczy. Pozostałe osoby będą się usamodzielniały na terenie Świdnicy lub innych miast.

Aktualnie już 3 rodziny opuściły placówkę w Świdnicy i usamodzielniały się bez wsparcia państwa. Cały proces zakończy się najpóźniej w styczniu przyszłego roku.

Ad 5

Przed podpisaniem przez Ministra Sprawiedliwości 2 września 2025 r. zarządzenia w sprawie zniesienia Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, spotkałam się z przedstawicielami pracowników placówki oraz związkami zawodowymi:

- 1) 13 czerwca 2025 r. - spotkanie z przedstawicielami NSZZ Pracowników Zakładów Poprawczych i Schronisk dla Nieletnich,
- 2) 11 lipca 2025 r. - spotkanie z przedstawicielami Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, Związku Nauczycielstwa Polskiego, NSZZ Pracowników Oświaty i Wychowania „Solidarność”, NSZZ Pracowników Zakładów Poprawczych i Schronisk dla Nieletnich w ZP i SdN w Świdnicy,
- 3) 16 lipca 2025 r. - wideokonferencja z przedstawicielami NSZZ Pracowników Zakładów Poprawczych i Schronisk dla Nieletnich,
- 4) 12 sierpnia 2025 r. - spotkanie z przedstawicielami Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, Związku Nauczycielstwa Polskiego, NSZZ Pracowników Oświaty i Wychowania „Solidarność”, NSZZ Pracowników Zakładów Poprawczych i Schronisk dla Nieletnich.

Ad 6

Schronisko dla Nieletnich w Świdnicy zostanie zlikwidowane z dniem 31 marca 2026 r. Stałemu monitorowaniu podlega organizacja pracy wszystkich placówek (okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich), która jest analizowana pod kątem liczby oddziałów szkolnych i grup wychowawczych w powiązaniu z faktyczną liczbą wychowanków przebywających w placówce w poszczególnych miesiącach, czyli wykorzystaniem miejsc w zakładach dla nieletnich. W związku z widoczną

od kilku lat tendencją spadkową wykorzystania miejsc w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, podjęto decyzję o likwidacji niektórych placówek.

W ostatnich trzech latach (okresie funkcjonowania zakładu i schroniska jako tymczasowe miejsce zakwaterowania obywateli Ukrainy) do placówki nie byli kierowani nieletni w związku z zawieszeniem działalności regulaminowej zakładu i schroniska. W okresie od 1.01.2022 r. do 24.03.2022 r., średni stan ewidencyjny wychowanków wynosił 3,4 nieletnich łącznie dla Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy.

W aktualnej sytuacji wynikającej z niskiej liczby nieletnich kierowanych do zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich przez sądy rodzinne, brak jest uzasadnienia dla dalszego utrzymywania placówki w Świdnicy. Po zlikwidowaniu Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, potrzeby w zakresie miejsc w zakładach dla nieletnich będą zabezpieczone w pozostałych 10 zakładach poprawczych oraz 5 schroniskach dla nieletnich przeznaczonych dla chłopców.

Ad 7

Ministerstwo prowadzi efektywną komunikację z zakładami dla nieletnich. Informacje są przekazywane w sposób jasny i zrozumiały za pośrednictwem dyrektorów placówek, przedstawicieli związków zawodowych oraz udzielając odpowiedzi indywidualnym osobom. Resort z otwartością przyjmuje informacje zwrotne, wyrażając szacunek dla różnic kulturowych i indywidualnych. Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami są konsultowane przewidywane działania mające na celu istotne zmiany w organizacji pracy placówek.

Ad 8, 9

Ministerstwo Sprawiedliwości od kilku lat prowadzi systematyczną analizę funkcjonowania zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich w Polsce. Dane jednoznacznie wskazują na utrzymującą się tendencję spadkową liczby nieletnich kierowanych do tych placówek.

Minister Sprawiedliwości jest organem prowadzącym zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich i w takim zakresie analizuje potrzeby i podejmuje kluczowe decyzje.

Kwestie związane z przyszłością placówek oraz oceną potrzeby ich funkcjonowania, w kontekście zabezpieczenia odpowiedniej liczby miejsc w tego rodzaju placówkach, pozostają w wyłącznej decyzji Ministra, nierozdzielnie wynikającej z liczby orzekanych przez sądy, środków wychowawczych, poprawczych i tymczasowych.

Dane na temat stosowania środka poprawczego bez zawieszenia: 2010 – 409, 2015 – 210, 2018 – 115, 2020 – 100, 2022 – 95, 2023 – 45, 2024 – 45, I poł. 2025 – 21.

Dyrektor Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy skierowanym do mnie pismem z 4 sierpnia 2025 r., przedstawiła propozycje przekształcenia placówki w Świdnicy w okręgowy ośrodek wychowawczy o profilu diagnostycznym.

W wyniku analizy powyższej propozycji, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2024 r., poz. 978 ze zm.), rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie pobytu nieletnich w okręgowych ośrodkach wychowawczych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1890) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz.U. z 2022 r., poz. 1897), stwierdzono że obowiązujące przepisy nie przewidują istnienia „okręgowego ośrodka wychowawczego o profilu diagnostycznym”.

Okręgowe ośrodki wychowawcze są placówkami, w których wykonuje się środek wychowawczy orzeczoney przez sąd, zgodnie z art. 7 pkt 11 ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich i realizują jeden z trzech systemów wychowawczych, o których mowa w § 4 i 5 rozporządzenia w sprawie funkcjonowania okręgowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, tj.: resocjalizacyjny, resocjalizacyjno-rewalidacyjny, resocjalizacyjno-terapeutyczny.

Brak jest podstawy prawnej do utworzenia „profilu diagnostycznego” jako odrębnej kategorii organizacyjnej. Diagnoza nieletniego ma miejsce w ramach wykonywania środka tymczasowego, a nie profilu placówki. Zgodnie z art. 44 pkt 6 ww. ustawy, sąd może orzec środek tymczasowy w postaci umieszczenia nieletniego w okręgowym ośrodku wychowawczym. Wówczas celem umieszczenia jest m.in. wstępna diagnoza i rozpoznanie potrzeb wychowawczych, zdrowotnych i resocjalizacyjnych.

Diagnostyczna funkcja ośrodka wynika z trybu tymczasowego umieszczenia, a nie z jego stałego profilu. Przeprowadzanie diagnozy na etapie prowadzonego postępowania sądowego, na zlecenie sądu, przez okręgowy ośrodek wychowawczy wymagałoby zmian w obowiązujących przepisach prawa.

Dokonano również analizy propozycji zawartych ww. piśmie w kontekście zapotrzebowania na dodatkowe miejsca w okręgowych ośrodkach wychowawczych. Argumentem przemawiającym za utworzeniem w Świdnicy okręgowego ośrodka wychowawczego jest przede wszystkim lokalizacja placówki. Z rejonów południowych, południowo-zachodnich Polski pochodzi większość wniosków o skierowanie nieletnich do okręgowego ośrodka wychowawczego. Najbardziej obłożonymi placówkami są ośrodki w Jerzmanicach-Zdroju oraz w Pszczynie Łące.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że aby placówka w Świdnicy była placówką rentowną (nie generującą zbyt wysokich kosztów w stosunku do liczby przebywających w niej nieletnich), powinna niemalże w trybie ciągłym, mieć obłożenie na poziomie ok. 70 %, tj. ponad 60 nieletnich.

Z doświadczenia, w ramach sprawowanego nadzoru nad zakładami dla nieletnich wynika, że duże placówki nie sprzyjają procesowi resocjalizacji. Zdecydowanie korzystniejsze pod względem zmian w funkcjonowaniu wychowanków, relacji wychowawczych, atmosfery w placówce, a także liczby wydarzeń nadzwyczajnych, są placówki mniejsze, dysponujące liczbą miejsc do 40.

Placówka w Świdnicy, po przekształceniu, musiałaby zapewnić obsadę kadrową niezbędną do utworzenia minimum 5-6 grup wychowawczych (limit 96 miejsc). To wiąże się ze zwiększeniem zatrudnienia, w szczególności w zakresie pracowników pedagogicznych.

Aktualnie w placówce zatrudnionych jest 26 pracowników pedagogicznych, którzy zapewniają możliwość funkcjonowania 2 grup wychowawczych w internacie oraz 3 oddziałów szkolnych (jeden w szkole podstawowej oraz 2 w branżowej szkole I stopnia).

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że w całej Polsce występują duże trudności w pozyskaniu wykwalifikowanej kadry pedagogicznej do pracy w okręgowych ośrodkach wychowawczych (np. placówki w Kcyni, Poznaniu, Studzieńcu).

Od 1 września 2025 r., w 16 okręgowych ośrodkach wychowawczych zapewnione są 903 miejsca, co zabezpiecza potrzeby w zakresie kierowania nieletnich do okręgowych ośrodków wychowawczych. Zmiana typu placówki i jej charakteru funkcjonalnego (z zakładu poprawczego i schroniska na ośrodek wychowawczy) należy wyłącznie do kompetencji Ministra Sprawiedliwości, jednakże naczelną zasadą jest działanie na podstawie przepisów prawa z zachowaniem zasady celowego, racjonalnego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych w związku z realizacją zamierzonych zadań.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/